

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 4ης Ιουλίου 2000 *

Στην υπόθεση C-219/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του House of Lords (Ηνωμένο Βασίλειο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Regina

και

Minister of Agriculture, Fisheries and Food,

ex parte: **S. P. Anastasiou (Pissouri) Ltd κ.λπ.,**

παρουσία των:

Cypfruvex (UK) Ltd και Cypfruvex Fruit and Vegetable (Cypfruvex) Enterprises Ltd,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 77/93/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί των μέτρων προστασίας κατά της

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

εισαγωγής στα κράτη μέλη οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξαπλώσεώς τους στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 3), όπως τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με την οδηγία 91/683/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 376, σ. 29), και με την οδηγία 92/103/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 1992 (ΕΕ L 363, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, D. A. O. Edward, L. Sevón και R. Schintgen, προέδρους τμήματος, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, J.-P. Puissochet (εισηγητή), G. Hirsch, P. Jann, M. Wathelet και B. Σκουρή, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Fennelly,
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— οι S. P. Anastasiou (Pissouri) Ltd κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τους D. Vaughan, QC, και M. Hoskins, barrister, εντολοδόχους του P. Clough, solicitor,

— οι Cypfruvex (UK) Ltd και Cypfruvex Fruit and Vegetable (Cypfruvex) Enterprises Ltd, εκπροσωπούμενες από τους M. J. Beloff, QC, και R. Millett, barrister, εντολοδόχους του M. Kramer και της S. Sheppard, solicitors,

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον J. E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, επικουρούμενο από τον P. M. Roth, QC, και την J. Skilbeck, barrister,

- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Α. Σαμώνη-Ράντου, νομικό σύμβουλο στην ειδική νομική υπηρεσία — τμήμα ευρωπαϊκού δικαίου του Υπουργείου Εξωτερικών, τη Νανά Δαφνίου και τον Γ. Καρυσιάδη, εισηγητές στην ίδια υπηρεσία,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους E. White, νομικό σύμβουλο, και X. Lewis, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις των S. P. Anastasiou (Pissouri) Ltd κ.λπ., εκπροσωπούμενων από τους D. Vaughan και M. Hoskins, των Cypfruvex (UK) Ltd και Cypfruvex Fruit and Vegetable (Cypfruvex) Enterprises Ltd, εκπροσωπούμενων από τους M. J. Beloff και R. Millett, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από την R. Magrill, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενης από τον P. M. Roth, της Ελληνικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από την Α. Σαμώνη-Ράντου, τη Ν. Δαφνίου και τον Γ. Καρυσιάδη, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον X. Lewis, κατά τη συνεδρίαση της 12ης Ιανουαρίου 2000,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 20ής Μαΐου 1998, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Ιουνίου 1998, το House of Lords υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), πέντε προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 77/93/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί των μέτρων προστασίας κατά της εισαγωγής στα κράτη μέλη οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξαπλώσεώς τους στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 3), όπως τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με την οδηγία 91/683/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 376, σ. 29), και με την οδηγία 92/103/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 1992 (ΕΕ L 363, σ. 1) (στο εξής: οδηγία).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκλυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ παραγωγών και εξαγωγέων εσπεριδοειδών, μεταξύ των οποίων οι S. P. Anastasiou (Pissouri) Ltd (στο εξής: Anastasiou κ.λπ.), που είναι εγκατεστημένοι στο προς βορράν της ζώνης ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών κείμενο τμήμα της Κύπρου, και του Minister of Agriculture, Fisheries and Food (αρμοδίου υπουργού στην Αγγλία για τη γεωργία, την αλιεία και τα τρόφιμα, στο εξής: Υπουργός) επ' ευκαιρία εισαγωγής στο Ηνωμένο Βασίλειο από τις Cyprfrunex (UK) Ltd και Cyprfrunex Fruit and Vegetable

(Cypfruvex) Entreprises Ltd (στο εξής, εν συνόλω: Cypfruvex) εσπεριδοειδών καταγομένων από το προς βορράν της ζώνης αυτής κείμενο τμήμα της Κύπρου (στο εξής: βόρειο τμήμα της Κύπρου) τα οποία διαμετακομίζονταν προς την Κοινότητα αφού πλεύρισαν σε λιμένα στην Τουρκία, με πιστοποιητικά φυτοϋγειονομικού ελέγχου εκδοθέντα από τις τουρκικές αρχές.

Το νομικό πλαίσιο

3 Η οδηγία, όπως εφαρμόζεται στις επίδικες εισαγωγές, προβλέπει στο άρθρο 12, παράγραφος 1:

«Τα κράτη μέλη, για την εισαγωγή στο έδαφός τους φυτών, φυτικών προϊόντων και των άλλων αντικειμένων που απαριθμούνται στο παράρτημα V, μέρος Β, και που προέρχονται από τρίτες χώρες, ορίζουν τουλάχιστον:

α) ότι τόσο τα φυτά αυτά, τα φυτικά προϊόντα, ή τα λοιπά αντικείμενα, καθώς και η συσκευασία τους υφίστανται επίσημο και σχολαστικό έλεγχο στο σύνολό τους ή σε αντιπροσωπευτικό δείγμα και, σε περίπτωση που θα χρειασθεί, τα οχήματα που εξασφαλίζουν τη μεταφορά τους υφίστανται επίσης επίσημο έλεγχο για να εξασφαλισθεί:

— ότι δεν έχουν μολυνθεί από τους επιβλαβείς οργανισμούς που απαριθμούνται στο παράρτημα I, μέρος Α,

— όσον αφορά τα φυτά και τα φυτικά προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα II, μέρος A, ότι δεν έχουν μολυνθεί από τους επιβλαβείς οργανισμούς που αντιστοιχούν σε αυτά και αναγράφονται στο μέρος αυτό του παραρτήματος,

— όσον αφορά τα φυτά, τα φυτικά προϊόντα ή τα άλλα αντικείμενα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, μέρος A, ότι ανταποκρίνονται στις ειδικές προϋποθέσεις που αντιστοιχούν σε αυτά και αναγράφονται στο μέρος αυτό του παραρτήματος·

β) ότι οφείλουν να συνοδεύονται από τα πιστοποιητικά που καθορίζονται στα άρθρα 7 και 8 και ότι ένα πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου δεν μπορεί να συνταχθεί περισσότερο από 14 ημέρες προ της ημέρας κατά την οποία τα φυτά, τα φυτικά προϊόντα ή τα άλλα αντικείμενα εγκατέλειψαν τη χώρα αποστολής (...).

(...)

4 Συνεπώς, το άρθρο 12 της οδηγίας παραπέμπει στα άρθρα 7 και 8 τα οποία, όπως το άρθρο 6, αφορούν κατ' αρχήν τα φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα που κατάγονται από την Κοινότητα.

5 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει ότι μπορεί να εκδίδεται πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου όταν κρίνεται, βάσει του ελέγχου που καθορίζεται στο άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, ότι πληρούνται οι αναγραφόμενοι σε αυτό όροι. Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας απαλλάσσει το κράτος μέλος στο

έδαφος του οποίου τα προϊόντα έχουν αποτελέσει αντικείμενο διαμερισμού ή αποθηκείωσης, ή έχουν υποστεί τροποποίηση της συσκευασίας, από την άσκηση νέου ελέγχου αν τα προϊόντα δεν έχουν εκτεθεί στο έδαφος του σε κανένα φυτοϋγειονομικό κίνδυνο· στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος εκδίδει πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου επαναποστολής και το επισυνάπτει στο αρχικό πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου.

6 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει ότι τα φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα V, μέρος Α, καθώς και οι συσκευασίες τους υφίστανται επίσημο και σχολαστικό έλεγχο, είτε στο σύνολό τους, είτε σε αντιπροσωπευτικό δείγμα και ότι, εν ανάγκη, ελέγχονται επίσης τα οχήματα μεταφοράς τους για να εξασφαλιστεί:

α) ότι δεν έχουν μολυνθεί από τους επιβλαβείς οργανισμούς που απαριθμούνται στο παράρτημα I, μέρος Α·

β) όσον αφορά τα φυτά και τα φυτικά προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα II, μέρος Α, ότι δεν έχουν μολυνθεί από τους επιβλαβείς οργανισμούς που αντιστοιχούν σ' αυτά και αναγράφονται στο μέρος αυτό του παραρτήματος·

γ) όσον αφορά στα φυτά, τα φυτικά προϊόντα ή άλλα αντικείμενα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, μέρος Α, ότι ανταποκρίνονται στις ειδικές προϋποθέσεις που αντιστοιχούν σε αυτά και αναγράφονται στο μέρος αυτό του παραρτήματος.

- 7 Το άρθρο 6, παράγραφος 4, της οδηγίας προσθέτει ότι οι επίσημοι έλεγχοι των προηγούμενων παραγράφων του άρθρου αυτού διενεργούνται συνήθως στην εκμετάλλευση του παραγωγού, κατά προτίμηση στον τόπο παραγωγής, και αφορούν τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα που έχουν καλλιεργηθεί, παραχθεί ή χρησιμοποιηθεί από τον παραγωγό ή που βρίσκονται καθ' οποιονδήποτε άλλον τρόπο στην εκμετάλλευσή του, καθώς και το υπόστρωμα αναπτύξεως που έχει χρησιμοποιηθεί.
- 8 Τέλος, το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει:

«Στην περίπτωση φυτών, φυτικών προϊόντων ή άλλων αντικειμένων, για τα οποία ισχύουν οι ιδιαίτερες απαιτήσεις που καθορίζονται στο παράρτημα IV μέρος A, το επίσημο πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου που απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 7 πρέπει να έχει εκδοθεί στη χώρα καταγωγής των φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων, εκτός:

— στην περίπτωση ξυλείας, αν (...)

— σε άλλες περιπτώσεις, στον βαθμό που είναι δυνατόν να πληρούνται οι ειδικές απαιτήσεις που προβλέπονται στο παράρτημα IV, μέρος A, και σε άλλο τόπο εκτός από τον τόπο καταγωγής.»

- 9 Σύμφωνα με τις προηγουμένως εξετασθείσες διατάξεις, τα καταγόμενα από το βόρειο τμήμα της Κύπρου εσπεριδοειδή, που αφορά η διαφορά της κύριας δίκης, εμπίπτουν στην κατηγορία των φυτών και φυτικών προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα V, τα οποία, ως εκ τούτου, υπόκεινται σε φυτοϋγειονομικό έλεγχο. Μπορούν να μολυνθούν από τους επιβλαβείς οργανισμούς που απαριθμούνται στο παράρτημα I ή στο παράρτημα II. Οι ιδιαίτερες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται για την εισαγωγή τους, δυνάμει του παραρτήματος IV, μέρος A, είναι ότι δεν πρέπει να φέρουν φύλλα και μίσχους και στη συσκευασία τους να αναγράφεται προσήκον διακριτικό σήμα.
- 10 Με την απόφαση της 5ης Ιουλίου 1994, C-432/92, Anastasiou κ.λπ. (Συλλογή 1994, σ. I-3087), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η οδηγία απαγορεύει την αποδοχή εκ μέρους των εθνικών αρχών κράτους μέλους, κατά την εισαγωγή εσπεριδοειδών προερχομένων από το βόρειο τμήμα της Κύπρου, πιστοποιητικών φυτοϋγειονομικού ελέγχου εκδοθέντων από άλλες αρχές εκτός των αρμοδίων αρχών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η διαφορά της κύριας δίκης

- 11 Μετά την προαναφερθείσα απόφαση Anastasiou κ.λπ., οι εξαγωγείς, που μετέφεραν μέχρι τότε τα καταγόμενα από το βόρειο τμήμα της Κύπρου εσπεριδοειδή προς το Ηνωμένο Βασίλειο με πιστοποιητικά φυτοϋγειονομικού ελέγχου εκδοθέντα από υπηρεσίες της «Τουρκικής Δημοκρατίας Βόρειας Κύπρου» και όχι από τις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, συνήψαν σύμβαση με εταιρία εγκατεστημένη στην Τουρκία προβλέπουσα ότι το σκάφος που μεταφέρει τα εσπεριδοειδή αυτά προελεύσεως Κύπρου θα πλεύριζε τουλάχιστον για 24 ώρες σε τουρκικό λιμένα και θα συνέχιζε κατόπιν την πορεία του προς το Ηνωμένο Βασίλειο με πιστοποιητικό εκδιδόμενο από τις τουρκικές υπηρεσίες κατόπιν ελέγχου εκ μέρους των υπηρεσιών αυτών του φορτίου επί του σκάφους.

12 Οι Anastasiou κ.λπ. ζήτησαν να υποχρεωθεί ο Υπουργός να αρνηθεί την είσοδο στο Ηνωμένο Βασίλειο των εισαχθέντων υπό αυτές τις συνθήκες εσπεριδοειδών. Η αίτησή τους απορρίφθηκε από το Court of Appeal. Οι αναιρεσιόντες άσκησαν ενώπιον του House of Lord αναίρεση κατά αυτής της απορριπτικής αποφάσεως.

13 Το House of Lords, κρίνοντας ότι η λύση της σύτως στοιχειοθετηθείσας διαφοράς χρήζει ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Δικαιούται κράτος μέλος, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 77/93/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί των μέτρων προστασίας κατά της εισαγωγής στα κράτη μέλη οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα, όπως έχει τροποποιηθεί (στο εξής: οδηγία), να επιτρέψει (και σε καταφατική περίπτωση, υπό ποιες περιστάσεις και υπό ποιες προϋποθέσεις) την εισαγωγή στα εδάφη του φυτών, όπως καθορίζονται στην οδηγία (στο εξής: φυτά), καταγωγής τρίτων χωρών και απαριθμούμενα στο παράρτημα V, μέρος Β, της οδηγίας, όταν τα φυτά αυτά συνοδεύονται μόνον από πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου, εκδοθέν από τρίτη χώρα από την οποία τα φυτά μεταφέρθηκαν στην Κοινότητα, και όχι από πιστοποιητικό εκδοθέν από την τρίτη χώρα καταγωγής;

2) Διαφέρει η απάντηση στο ερώτημα 1, και σε καταφατική περίπτωση, κατά ποιο τρόπο, αν τα οικεία φυτά υπάγονται στις ειδικές προϋποθέσεις του παραρτήματος IV, μέρος Α, τμήμα 1, της οδηγίας, οι οποίες μπορεί να πληρούνται σε τρίτες χώρες εκτός της χώρας καταγωγής, υπό την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας;

- 3) Πρέπει η απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Ιουλίου 1994 στην υπόθεση C-432/92, Anastasiou (Συλλογή 1994, σ. I-3087), να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται ούτως ώστε να απαγορεύεται σε εθνικές αρχές κράτους μέλους να επιτρέπουν την εισαγωγή εσπεριδοειδών καταγομένων από το προς βορράν της ζώνης ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών κείμενο τμήμα της Κύπρου, όταν συνοδεύονται από πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου εκδοθέν από τις αρχές άλλης τρίτης χώρας από την οποία τα εσπεριδοειδή μεταφέρθηκαν στην Κοινότητα;
- 4) Διαφέρουν οι απαντήσεις στα προηγούμενα ερωτήματα όταν:
- α) τα οικεία φυτά ουδέποτε εισήχθηκαν στην τρίτη χώρα στην οποία εκδόθηκε το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου που τα συνόδευε κατά την εισαγωγή τους στην Κοινότητα, υπό την έννοια ότι τα φυτά αυτά ουδέποτε εκφορτώθηκαν από το πλοίο και/ή εκτελωνίστηκαν; και/ή
- β) οι ιδιαίτερες προϋποθέσεις που ισχύουν ως προς τα οικεία φυτά έχουν ήδη ικανοποιηθεί στη χώρα καταγωγής;
- 5) Διαφέρουν οι απαντήσεις στα ερωτήματα 1 και 2 αν τα οικεία φυτά υποβάλλονται προς πιστοποίηση σε τρίτη χώρα εκτός της χώρας καταγωγής, όχι για φυτοϋγειονομικούς λόγους, αλλά για να μη χρειάζεται να λάβουν πιστο-

ποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου από τις εγκεκριμένες για τον σκοπό αυτό αρχές στη χώρα καταγωγής;»

Επί του πρώτου, του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

- 14 Με τα τέσσερα πρώτα ερωτήματα, που αρμόζει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν και, ενδεχομένως, υπό ποιες προϋποθέσεις η οδηγία επιτρέπει σε κράτος μέλος να επιτρέπει την είσοδο στο έδαφός του φυτών που κατάγονται από τρίτη χώρα και υποβάλλονται, δυνάμει της οδηγίας, σε διαδικασία ελέγχου επικυρωμένη με τη χορήγηση πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου, όταν τα φυτά, για τα οποία ισχύουν ιδιαίτερες απαιτήσεις, συνοδεύονται μόνον από πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου εκδοθέν από τις αρχές τρίτης χώρας αποστολής εκτός της χώρας καταγωγής.
- 15 Οι Anastasiou κ.λπ. και η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι, στην περίπτωση αυτή, η οδηγία απαιτεί το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου να έχει εκδοθεί από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής των φυτών, εκτός αν, ως προς ορισμένες ιδιαίτερες απαιτήσεις που μπορεί να ισχύουν συναφώς απρόσκοπτα, εκδίδεται συμπληρωματικό πιστοποιητικό από τις αρχές άλλης χώρας αποστολής εκτός της χώρας καταγωγής. Θεωρούν ότι αυτή η ερμηνεία της οδηγίας προκύπτει τόσο από τη διατύπωσή της όσο και από τον σκοπό της.
- 16 Αφενός, όσον αφορά τη διατύπωση της οδηγίας, η παραπομπή του άρθρου 12, παράγραφος 1, στο άρθρο 7, το οποίο παραπέμπει στο άρθρο 6, σημαίνει ότι το απαιτούμενο πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου μπορεί να εκδοθεί μόνον κατόπιν επίσημου σχολαστικού ελέγχου που πραγματοποιείται στην εκμετάλλευση του παραγωγού και αφορά όχι μόνον τα καλλιεργημένα φυτά, αλλά και τα προϊόντα που έχει χρησιμοποιήσει ή που βρίσκονται στην εκμετάλλευση αυτή καθώς και το

υπόστρωμα αναπτύξεως που χρησιμοποιείται. Ένας τέτοιος έλεγχος εναπόκειται μόνο στις αρχές της χώρας από την οποία προέρχονται τα φυτά. Μολονότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας επιτρέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις και σε περιορισμένη έκταση, παρέκκλιση από τον κανόνα αυτό για την πιστοποίηση τηρήσεως ορισμένων ιδιαίτερων προϋποθέσεων, η εξαίρεση αυτή δεν έχει ως συνέπεια να απαλλάσσονται τα φυτά του πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου που εκδίδεται στη χώρα καταγωγής όσον αφορά τις λοιπές προϋποθέσεις στις οποίες υπόκεινται.

- 17 Αφετέρου, ο σκοπός της οδηγίας, ο οποίος έγκειται στο να εμποδίζεται η εισαγωγή και η εξάπλωση των επιβλαβών οργανισμών στα φυτά εντός της Κοινότητας, δεν επιδέχεται άλλη ερμηνεία. Πράγματι, η γενίκευση των εμπεριστατωμένων φυτοϋγειονομικών ελέγχων στον τόπο καλλιέργειας, που επιβάλλεται στα προϊόντα κοινοτικής καταγωγής από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 91/683/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1991, για την τροποποίηση της οδηγίας 77/93 (ΕΕ L 376, σ. 29), δεν θα είχε καμία έννοια αν, συγχρόνως, δεν απαιτούνταν τουλάχιστον παρεμφερείς εγγυήσεις για τα εισαγόμενα από τρίτες χώρες φυτά. Πάντως, σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση Anastasiou κ.λπ., ο μηχανισμός της οδηγίας στηρίζεται συναφώς στη συνεργασία μεταξύ των αρχών του κράτους μέλους εισαγωγής και των αρχών του κράτους εξαγωγής για την εξάλειψη των επιβλαβών οργανισμών. Αν ο φυτοϋγειονομικός έλεγχος και η χορήγηση του αντίστοιχου πιστοποιητικού πραγματοποιούνταν από άλλες αρχές εκτός των νομίμων αρχών της χώρας καταγωγής, θα ήταν ως εκ τούτου αδύνατη μια αποτελεσματική συνεργασία.
- 18 Η *Cyprusveg*, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή υποστηρίζουν αντιθέτως ότι, για τα φυτά που κατάγονται από τρίτες χώρες και υπόκεινται στην έκδοση πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου, το πιστοποιητικό αυτό μπορεί να εκδίδεται σε άλλους τόπους εκτός της χώρας καταγωγής, με μόνη εξαίρεση την περίπτωση όπου το προϊόν υπόκειται σε ιδιαίτερες απαιτήσεις που μπορούν να πληρούνται μόνο στη χώρα αυτή.
- 19 Μετά την τροποποίηση που άρχισε να ισχύει το 1993, η οδηγία περιλαμβάνει δύο διαφορετικά καθεστώτα για τα φυτά που κατάγονται από την Κοινότητα και για τα

φυτά που κατάγονται από τρίτες χώρες· τα μεν πρώτα υπόκεινται γενικώς σε έλεγχο στον τόπο παραγωγής, τα δε δεύτερα υποβάλλονται σε διπλή υποχρέωση πιστοποίησης στην τρίτη χώρα και επιθεωρήσεως κατά την είσοδο στο κοινοτικό έδαφος. Η γενική απαίτηση πιστοποίησης των μη καταγομένων από την Κοινότητα φυτών στη χώρα παραγωγής τους είναι άσκοπη και σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις αδύνατη, θα δημιουργούσε δε αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση για τα φυτά αυτά, κατά παράβαση της διεθνούς συμβάσεως για την προστασία των φυτών, που έχει συναφθεί στη Ρώμη στις 6 Δεκεμβρίου 1951.

- 20 Η διατύπωση της οδηγίας αντανακλά τη λογική αυτή. Ούτε το άρθρο 12, παράγραφος 1, ούτε καμία άλλη διάταξη επιβάλλουν συγκεκριμένο τόπο εκδόσεως του πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου, εκτός από την εξαιρετική υποθετική περίπτωση του άρθρου 9, παράγραφος 1, όταν υφίστανται ορισμένες ιδιαίτερες απαιτήσεις. Αντιθέτως, το παράρτημα V κάνει μνεία στον τίτλο του φυτοϋγειονομικού ελέγχου «εκ μέρους της χώρας καταγωγής ή αποστολής». Υπό τις συνθήκες αυτές, η παραπομπή του άρθρου 12, παράγραφος 1, της οδηγίας σχετικά με τα φυτά που κατάγονται από τρίτες χώρες, στα άρθρα 7 και 8, τα οποία αφορούν τα φυτά κοινοτικής καταγωγής, σκοπεί μόνο να διευκρινίσει τον τύπο του πιστοποιητικού και όχι να εξομοιώσει τις λεπτομέρειες του φυτοϋγειονομικού ελέγχου που απαιτείται για τη μία ή την άλλη κατηγορία φυτών. Επιπλέον, καθόσον ένα μόνον πιστοποιητικό απαιτείται εν πάση περιπτώσει ανά αποστολή, το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό αν το πιστοποιητικό αυτό πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να εκδίδεται από τις αρχές της χώρας καταγωγής.
- 21 Περαιτέρω, η ερμηνεία αυτή συνάδει προς τη δοθείσα λύση στην προαναφερθείσα απόφαση Anastasiou κ.λπ., με την οποία το Δικαστήριο απλώς διευκρίνισε αυτό που πρέπει να νοείται ως «εγκεκριμένες υπηρεσίες» τρίτης χώρας υπό την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, της οδηγίας. Η απαραίτητη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, που τόνισε η απόφαση αυτή, μπορεί να πραγματοποιηθεί με τις υπηρεσίες της τρίτης χώρας αποστολής, αρκεί αυτές να είναι εγκεκριμένες και αναγνωρισμένες, πράγμα το οποίο συμβαίνει στην περίπτωση των αρχών της Τουρκίας. Ο επιδιωκόμενος σκοπός της οδηγίας δεν είναι πράγματι η εξάλειψη των επιβλαβών οργανισμών στις τρίτες χώρες, αλλά η προστασία του κοινοτικού εδάφους από τους κινδύνους μόλυνσεως.

22 Διαπιστώνεται κατ' αρχάς, όπως ήδη έκρινε το Δικαστήριο στις σκέψεις 61 και 62 της προαναφερθείσας απόφασης Anastasiou κ.λπ., ότι το κοινό σύστημα προστασίας από την εισαγωγή επιβλαβών οργανισμών εντός των εισαγομένων από τρίτες χώρες προϊόντων, το οποίο προβλέπει η οδηγία, στηρίζεται κατ' ουσίαν σε σύστημα ελέγχων πραγματοποιούμενων από ειδικούς, νομίμως εξουσιοδοτημένους από την κυβέρνηση της χώρας εξαγωγής, και διασφαλιζομένων από την έκδοση του αντιστοίχου πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου. Οι έλεγχοι που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη εισαγωγής στα σύνορα συναντούν πράγματι σημαντικούς περιορισμούς και, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι δυνατόν να υποκαθιστούν τα πιστοποιητικά φυτοϋγειονομικού ελέγχου.

23 Περαιτέρω, για την επίτευξη των σκοπών της οδηγίας, είναι απαραίτητη η συνεργασία μεταξύ των αρχών του κράτους εξαγωγής και των αρχών του κράτους εισαγωγής, οι δε δεύτερες πρέπει να γνωστοποιούν στις πρώτες όλες τις δυσχέρειες που συναντούν ως προς τα πιστοποιητικά φυτοϋγειονομικού ελέγχου που έχουν εκδοθεί από αυτές, για παράδειγμα επ' ευκαιρία μολυσμένων προϊόντων ή πιστοποιητικών που δεν είναι τα προσήκοντα ή είναι πλαστά (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Anastasiou κ.λπ., σκέψη 63).

24 Οι σκέψεις αυτές, που οδήγησαν το Δικαστήριο να κρίνει, με την προαναφερθείσα απόφαση Anastasiou κ.λπ., ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να δέχονται πιστοποιητικά φυτοϋγειονομικού ελέγχου εκδοθέντα από υπηρεσίες ή υπαλλήλους μιας μη αναγνωρισμένης οντότητας, που είναι εγκατεστημένοι στη χώρα καταγωγής των προϊόντων, δεν συνεπάγονται οπωσδήποτε ότι η οδηγία έχει την έννοια ότι απαγορεύει σ' ένα κράτος μέλος να δέχεται στο έδαφός του, ελλείψει πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου της χώρας καταγωγής, προϊόντα που συνοδεύονται μόνον από πιστοποιητικό εκδοθέν από την τρίτη χώρα αποστολής.

25 Πράγματι, μολοντί το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας επιβάλλει ότι τα πιστοποιητικά φυτοϋγειονομικού ελέγχου πρέπει να εκδίδονται από τις

εγκεκριμένες υπηρεσίες της χώρας αποστολής και επισημαίνει το πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να ερμηνεύεται η έννοια των «εγκεκριμένων υπηρεσιών», ουδαμώς διευκρινίζει ότι οι εν λόγω υπηρεσίες πρέπει να είναι οι υπηρεσίες της χώρας καταγωγής των προϊόντων.

- 26 Η μη ύπαρξη τέτοιας μνείας δυσκόλως μπορεί να θεωρηθεί τυχαία, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του τίτλου του παραρτήματος V, και, αφετέρου, της διατυπώσεως του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας.
- 27 Μολονότι δεν μπορεί μόνος ο τίτλος ενός παραρτήματος να καθιστά ανίσχυρη την ερμηνεία που επιβάλλεται κατά την ανάγνωση ουσιαστικών διατάξεων ενός κοινοτικού νομοθετικού κειμένου, είναι εν προκειμένω ενδιαφέρον, για να καθοριστεί αν ο κοινοτικός νομοθέτης σκοπούσε ή όχι να επιφυλάξει σιωπηρώς την έκδοση του πιστοποιητικού στις αρχές της χώρας καταγωγής του προϊόντος, να σημειωθεί ότι το παράρτημα V εμφανίζεται ρητώς ως απαρίθμηση των φυτών τα οποία, αν κατάγονται από τρίτη χώρα, πρέπει να υποβάλλονται σε υγειονομικό έλεγχο στη χώρα καταγωγής ή στη χώρα αποστολής προτού μπορέσουν να εισέλθουν στην Κοινότητα.
- 28 Περαιτέρω, το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει ότι το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου μπορεί να εκδίδεται στη χώρα καταγωγής των προϊόντων όταν τα προϊόντα αυτά υπόκεινται σε ορισμένες ιδιαίτερες απαιτήσεις, με ορισμένες εξαιρέσεις του κανόνα αυτού, ιδίως καθόσον οι απαιτήσεις μπορούν να πληρούνται σε άλλους τόπους. Αν όλα τα φυτά που υποβάλλονται σε φυτοϋγειονομικό έλεγχο πρέπει να εξετάζονται στη χώρα καταγωγής τους, ανεξαρτήτως του αν υπόκεινται ή όχι σε ιδιαίτερες απαιτήσεις, ουδείς λόγος θα υπήρχε το άρθρο 9, παράγραφος 1, να

παρουσιάζει αυτή τη γενική υποχρέωση ως ειδικό κανόνα εφαρμοστέο μόνο σε ορισμένα από τα φυτά αυτά. Αντιθέτως, η διάταξη αυτή εντάσσεται στο διατακτικό που θεσπίζει η οδηγία αν γίνει δεκτό ότι ο έλεγχος μπορεί, πλην της περιπτώσεως του άρθρου 9, παράγραφος 1, να γίνει είτε σε τρίτη χώρα από την οποία κατάγονται τα φυτά είτε σε τρίτη χώρα αποστολής εκτός της χώρας καταγωγής.

29 Το κύριο επιχείρημα που αντλείται από το κείμενο της οδηγίας υπέρ της απόψεως που προέβλεπαν οι Anastasiou κ.λπ. και η Ελληνική Κυβέρνηση στηρίζεται στην παραπομπή που κάνει το άρθρο 12, παράγραφος 1, στο άρθρο 7 και, έμμεσα, στο άρθρο 6 της οδηγίας, τα οποία αμφότερα αφορούν κατ' ουσίαν τα φυτά κοινοτικής καταγωγής. Τα καταγόμενα από τρίτες χώρες φυτά πρέπει πράγματι να συνοδεύονται από τα απαιτούμενα στα άρθρα 7 και 8 πιστοποιητικά, δηλαδή το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου και, ενδεχομένως, το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου επαναποστολής. Πάντως, προκειμένου για φυτά κοινοτικής καταγωγής, το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου μπορεί να εκδίδεται μόνο βάσει του επιτασσομένου στο άρθρο 6 ελέγχου, ο οποίος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, επίσημους τακτικούς ελέγχους στην εκμετάλλευση του παραγωγού.

30 Παρ' όλ' αυτά, η επιβαλλόμενη για τα προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών απαίτηση να συνοδεύονται από πιστοποιητικά ανάλογα αυτών που πρέπει να συνοδεύουν τα προϊόντα κοινοτικής καταγωγής από την Κοινότητα δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι πρέπει να τηρείται διαδικασία ανάλογη προς την κοινοτική διαδικασία επιθεωρήσεως και φυτοϋγειονομικού ελέγχου στις τρίτες χώρες εξαγωγής πριν από την έκδοση των πιστοποιητικών.

31 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, μολονότι στο προοίμιο της οδηγίας 91/683 αναγνωρίζεται, στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, ότι «ο καταλληλότερος τρόπος για τη διενέργεια φυτοϋγειονομικών ελέγχων είναι ο τρόπος παραγωγής», η συνέπεια που αντλείται συναφώς στην ίδια αιτιολογική σκέψη είναι ότι «οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να γίνουν υποχρεωτικοί στον τόπο παραγωγής», μόνον όμως «όσον αφορά τα κοινοτικά προϊόντα».

- 32 Παρ' όλ' αυτά, πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο σκοπός της οδηγίας, που είναι η προστασία του εδάφους της Κοινότητας κατά της εισαγωγής και της εξαπλώσεως των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να επιβάλλεται στα μη καταγόμενα από την Κοινότητα φυτά διαδικασία πιστοποίησης στη χώρα καταγωγής. Συγκεκριμένα, είναι αντίθετη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό η επιβολή υποχρεωτικών επιταγών στα προϊόντα κοινοτικής καταγωγής, ενώ για τα μη προερχόμενα από την Κοινότητα προϊόντα υπάρχουν λιγότερες απαιτήσεις.
- 33 Συναφώς, από τη σύγκριση του άρθρου 12, παράγραφος 1, και του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας προκύπτει ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών πρέπει να προβαίνουν σε σχολαστικό επίσημο έλεγχο με αντικείμενο να διασφαλίζεται ότι τα φυτά δεν είναι μολυσμένα και πληρούν τις ιδιαίτερες απαιτήσεις που τα αφορούν, ανεξαρτήτως της καταγωγής των προϊόντων, και ότι, για τα καταγόμενα από τρίτες χώρες προϊόντα, ο έλεγχος αυτός γίνεται κατ' αρχήν κατά την εισαγωγή των φυτών στο έδαφος κράτους μέλους.
- 34 Τα καταγόμενα από τρίτες χώρες φυτά που απαριθμούνται στο παράρτημα V, μέρος Β, της οδηγίας υπόκεινται συνελπώς συγχρόνως στη χορήγηση εκ μέρους των αρχών της τρίτης χώρας πιστοποιητικού περί της συμβατότητάς τους προς τη φυτοϋγειονομική κανονιστική ρύθμιση της χώρας εισαγωγής και σε επίσημο έλεγχο κατά την είσοδο σε κοινοτικό έδαφος. Αυτός ο διπλός έλεγχος μπορεί κατ' αρχήν να καθιστά δυνατή την κατάλληλη προστασία του εδάφους της Κοινότητας από την εισαγωγή επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών. Μολονότι είναι αδύνατον, στην πρακτική, να διασφαλιστεί ότι οι πραγματοποιούμενοι σε τρίτη χώρα έλεγχοι προσφέρουν τις ίδιες εγγυήσεις με τους ελέγχους που επιβάλλει η οδηγία για τα φυτά που παράγονται στην Κοινότητα, μια τέτοια διαπίστωση επιβάλλεται όχι μόνον ως προς την τρίτη χώρα αποστολής εκτός της χώρας καταγωγής, αλλά και όσον αφορά τους ελέγχους που πραγματοποιούνται στην τρίτη χώρα καταγωγής των φυτών.
- 35 Καθώς υπογραμμίζει η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, τα κράτη μέλη δεν έχουν τη δυνατότητα από πραγματικής ή νομικής απόψεως να πραγματοποιούν στις

αρχές της τρίτης χώρας που έχουν εκδώσει πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου έρευνες σχετικά με τις συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος που προηγείται της εκδόσεως του πιστοποιητικού αυτού. Για τον λόγο αυτό, αν γίνει δεκτό ότι οποιαδήποτε τρίτη χώρα μπορεί, άνευ όρων, να εκδίδει πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου επιτρέπον την πρόσβαση των φυτών στο κοινοτικό έδαφος, με την επιφύλαξη της επιθεωρήσεως στα σύνορα, τα όρια της οποίας υπογράμμισε η προαναφερθείσα απόφαση Anastasiou κ.λπ., θα προέκυπτε ανασφάλεια αντίθετη προς το συμφέρον της Κοινότητας σε ζητήματα φυτοϋγειονομικού ελέγχου, το οποίο η οδηγία σκοπεί να διαφυλάξει.

36 Στην περίπτωση των φυτών που δεν υπόκεινται σε ιδιαίτερες απαιτήσεις οι οποίες μπορούν να τηρηθούν μόνο στον τόπο καταγωγής, η δυνατότητα εκδόσεως πιστοποιητικών για τη μη ύπαρξη επιβλαβών οργανισμών και τη συμβατότητα του προϊόντος προς την κανονιστική ρύθμιση της χώρας εισαγωγής πρέπει συνεπώς, τουλάχιστον, να επιφυλάσσεται στις τρίτες χώρες από τις οποίες τα φυτά έχουν εξαχθεί προς την Κοινότητα αφού έχουν πράγματι εισέλθει στο έδαφος των χωρών αυτών και έχουν παραμείνει εκεί για μια χρονική περίοδο και υπό τέτοιες συνθήκες ώστε οι ενδεδειγμένοι έλεγχοι μπόρεσαν να διεξαχθούν ομαλώς.

37 Μια τέτοια οριοθέτηση, η τήρηση της οποίας μπορεί να εξακριβώνεται από το κράτος μέλος εισαγωγής από τις φορτωτικές, μπορεί να καθιστά δυνατή τη συνεργασία του κράτους εξαγωγής και του κράτους μέλους εισαγωγής, τη σημασία της οποίας υπογραμμίζει η προαναφερθείσα απόφαση Anastasiou κ.λπ., και να περιορίζει τους πάσης φύσεως κινδύνους που ενυπάρχουν κατά την πιστοποίηση προϊόντων με την ευκαιρία απλής διελεύσεως από το έδαφος τρίτου κράτους.

38 Συνεπώς, στα τέσσερα πρώτα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί απάντηση υπό την έννοια ότι η οδηγία δίνει σε κράτος μέλος τη δυνατότητα

να επιτρέπει την είσοδο στο έδαφος του φυτών που κατάγονται από τρίτη χώρα και υπόκεινται στην έκδοση πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου που αφορά μεταξύ άλλων την τήρηση ιδιαίτερων απαιτήσεων αν, σε περίπτωση μη υπάρξεως πιστοποιητικού εκδοθέντος από τις εγκεκριμένες υπηρεσίες της χώρας καταγωγής, τα φυτά συνοδεύονται από πιστοποιητικό εκδοθέν σε τρίτη χώρα, από την οποία δεν κατάγονται, υπό τον όρον ότι:

- τα φυτά έχουν εισαχθεί στο έδαφος της χώρας όπου έγινε ο έλεγχος πριν εξαχθούν από τη χώρα αυτή προς την Κοινότητα·

- τα φυτά παρέμειναν στη χώρα αυτή για ορισμένο χρόνο και υπό τέτοιες συνθήκες ώστε οι ενδεδειγμένοι έλεγχοι μπόρεσαν να διεξαχθούν ομαλώς·

- τα φυτά δεν υπόκεινται σε ιδιαίτερες απαιτήσεις που μπορούν να τηρηθούν μόνο στον τόπο καταγωγής.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- ³⁹ Με το πέμπτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν οι λόγοι για τους οποίους δεν χορηγήθηκε στη χώρα καταγωγής των φυτών το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από το κράτος μέλος εισαγωγής για να εκτιμηθεί αν το εκδοθέν πιστοποιητικό συνάδει προς τις επιβαλλόμενες με την οδηγία απαιτήσεις.

40 Εφόσον η οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί ως επιτρέπουσα, σε ορισμένες περιπτώσεις και υπό ορισμένες αντικειμενικές προϋποθέσεις, την έκδοση πιστοποιητικών φυτοϋγειονομικού ελέγχου σε άλλες χώρες εκτός της χώρας καταγωγής των φυτών, δεν εναπόκειται στο κράτος μέλος να προσθέσει σ' αυτές τις αντικειμενικές προϋποθέσεις προϋποθέσεις που εξαρτώνται από τους λόγους για τους οποίους ο εισαγωγέας χρησιμοποίησε διαδικασία που η οδηγία, ορθώς ερμηνευόμενη, επιτρέπει.

41 Θα ίσχυε άλλως μόνον αν η οδηγία επεφύλασσε τη δυνατότητα υποβολής πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου εκδοθέντος σε χώρα από την οποία δεν κατάγονται τα προϊόντα στις περιπτώσεις που η πιστοποίηση δεν μπορεί να γίνει στη χώρα καταγωγής για λόγους αποκλειστικά φυτοϋγειονομικής τάξεως. Δεδομένου ότι δεν πρέπει να γίνει δεκτή αυτή η ερμηνεία της οδηγίας, ο εισαγωγέας ο οποίος, για άλλους λόγους, υποβάλλει τα εμπορεύματά του σε επιθεώρηση σε χώρα από την οποία δεν κατάγονται, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί έτσι για να αποφύγει την εφαρμογή κανόνα κοινοτικού δικαίου.

42 Επομένως, στο πέμπτο ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί απάντηση υπό την έννοια ότι δεν εναπόκειται στο οικείο κράτος μέλος να λαμβάνει υπόψη τους λόγους για τους οποίους το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου δεν έχει εκδοθεί στη χώρα καταγωγής των φυτών για να εκτιμήσει τη συμβατότητά του προς τις επιβαλλόμενες με την οδηγία απαιτήσεις.

Επί των δικαστικών εξόδων

43 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Ελληνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο

Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκλυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 20ής Μαΐου 1998 το House of Lords, αποφαινεται:

- 1) Η οδηγία 77/93/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί των μέτρων προστασίας κατά της εισαγωγής στα κράτη μέλη οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξαπλώσεώς τους στο εσωτερικό της Κοινότητας, όπως έχει τροποποιηθεί, δίνει σε κράτος μέλος τη δυνατότητα να επιτρέπει την είσοδο στο έδαφός του φυτών που κατάγονται από τρίτη χώρα και υπόκεινται στην έκδοση πιστοποιητικού φυτοϋγειονομικού ελέγχου που αφορά μεταξύ άλλων την τήρηση ιδιαιτέρων απαιτήσεων αν, σε περίπτωση μη υπέρξεως πιστοποιητικού εκδοθέντος από τις εγκεκριμένες υπηρεσίες της χώρας καταγωγής, τα φυτά συνοδεύονται από πιστοποιητικό εκδοθέν σε τρίτη χώρα, από την οποία δεν κατάγονται, υπό τον όρον ότι:**

— τα φυτά έχουν εισαχθεί στο έδαφος της χώρας όπου έγινε ο έλεγχος πριν εξαχθούν από τη χώρα αυτή προς την Κοινότητα·

- τα φυτά παρέμειναν στη χώρα αυτή για ορισμένο χρόνο και υπό τέτοιες συνθήκες ώστε οι ενδεδειγμένοι έλεγχοι μπόρεσαν να διεξαχθούν ομαλώς
  - τα φυτά δεν υπόκεινται σε ιδιαίτερες απαιτήσεις που μπορούν να τηρηθούν μόνο στον τόπο καταγωγής.
- 2) Δεν εναπόκειται στο οικείο κράτος μέλος να λαμβάνει υπόψη τους λόγους για τους οποίους το πιστοποιητικό φυτοϋγειονομικού ελέγχου δεν έχει εκδοθεί στη χώρα καταγωγής των φυτών για να εκτιμήσει τη συμβατότητά του προς τις επιβαλλόμενες με την τροποποιηθείσα οδηγία 77/93 απαιτήσεις.

Rodríguez Iglesias

Edward

Sevón

Schintgen

Kapteyn

Gulmann

Puissochet

Hirsch

Jann

Wathelet

Skouris

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 4 Ιουλίου 2000.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias